

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה כ"ד-ל"ג
פרשת תרומה | כ"ו בשבט- ב' באדר (11-17 לפברואר)

דף כ"ז: הנחש והרופא

בתקופת התנאים ארע שיהודי הוכש על ידי נחש והוא חלה ונטה למות. שמע על כך אפיקורס בשם יעקב איש כפר סכניה, שהיה רופא, והגיע כדי לרפאו, אך רבי ישמעאל, שהיה דודו של המוכש, לא הניח לו לרפאו, מפני שחז"ל אסרו ליצור כל קשר עם אפיקורס, ואפילו אסור לקבל ממנו רפואה, כי יש בכך חילול ה'. כאשר הוא נפטר, אמר רבי ישמעאל: אנשיו של הנפטר שזכה לקים דברי חכמים, ואילו מי שעובר על דברי חכמים - עונשו שנחש יכיש אותו.

שואל התלמוד: הרי הרופא הזה ידע לרפא מנשיכת נחש, ואם כן מה היה לחולה לחשוש? גם אם היה הרופא מרפא אותו מנשיכת הנחש הראשונה, ואחר כך היה נחש מכישו כי עבר על דברי חכמים - היה הרופא מרפא אותו שוב. עונה על כך התלמוד שאם נחש היה מכיש אותו מפני שעבר על דברי חכמים - לא היה רופא בעולם שיכול לרפאו.

דף כ"ח: רבי אבהו

האמורא רבי אבהו היה ראש ישיבה ודין בקיסרין, והיה דורש בפני הרבים. אחת האמרות הידועות בשמו היא: **"אין העולם מתקיים אלא במי שעושה עצמו כאילו אינו"**, כלומר: במי שנוהג בענוה.

רבי אבהו לחם בעוז כנגד השומרונים והכותים, הפריד אותם לחלוטין מעם ישראל וגזר שהם כנוכרים גמורים.

כנו היה רבי חנינא, שנשלח על ידו ללמוד בשיבת טבריה, ולבסוף הוא ירש את מקום אביו כמורה הוראה בקיסרין.

כשנפטר רבי אבהו, נזלו מים מעמודים שהיו בעיר קיסרי וזה היה נראה כאילו גם הם בוכים על פטירתו.

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת עבודה זרה דף כ"ז

"מתרפאין מהן ריפוי ממון, אבל לא ריפוי נפשות"

מתסנים - מתרפאים
ריבדא - חתר, פצע

א

הסבר: מותר להתרפא מן הגויים ריפוי ממון, כלומר שירפאו את בהמתו של היהודי, אבל לא ריפוי נפשות של היהודי עצמו, משום שקיים חשש שהם ינסו לפגוע בו.

על המפה

בית חולים "שער ציון" ביפו

"שער ציון" היה בית החולים היהודי הראשון ביפו ובית החולים הקהילתי הראשון בארץ, והוא היה פעיל בין השנים תרנ"א-תרפ"א (1891-1921). עד להקמתו נאלצו תושבי יפו לפנות לרופא המושבות, שהגיע אליהם פעמיים בשבוע, או לבית החולים של המיסיון הנוצרי. **כדי לפתור את הבעיה הקימו ועד העיר יפו ואגודת "בני ברית" את בית החולים "שער ציון", שבראשו עמד ד"ר מנחם שטיין.** בית החולים שינה את מקומו מספר פעמים עם השנים, לנוכח הביקוש הגובר והצורך במבנה גדול יותר. **בית החולים שירת את קהילת יהודי יפו וחלוצי השכונות היהודיות החדשות שמחוץ לחומת העיר, את אנשי מושבות העלייה הראשונה, עולי העלייה השנייה וגם אוכלוסייה לא יהודית.**

המעבדה בבית החולים בשכונת נווה שלום, 1919 (Wikipedia)

דף כ"ט: הלכות ספרים

בדף זה עוסק התלמוד בהלכה השייכת למי שמסתפר אצל עובד כוכבים, והלכה למי שמספר עובד כוכבים.

בתקופת התלמוד היה חשש גדול מפני עובדי כוכבים, ולכן מבקש התלמוד שמי שמסתפר אצל עובד כוכבים יקפיד להיות מול מראה, כי יש חשש שהספר יחליט לפתע לתקוף את המסתפר היהודי ולהרוג אותו, ולכן צריך המסתפר להביט במראה ולראות כל הזמן את הספר, כדי להתפזר לכל צרה שלא תבוא.

כאשר ספר יהודי מספר עובד כוכבים המגדל שער בלורית במיוחד לצורך עבודה זרה, רשאי הספר לספר את ראשו מלבד את האזור המוקדש לעבודה זרה. את כל החלק שסביבות הבלורית אין הוא רשאי לספר, כי אם יעשה כן הרי הוא מקליט את הבלורית המיוחדת לעבודה הזרה.

דף ל': יין נסך

יין נסך אסור בהנאה. יין נסך הוא יין שעובדי עבודה זרה ניסכו אותו לעבודה זרה. חז"ל גזרו שכל יין של נוכרי אסור, ואפילו יין של יהודי שנגע בו נוכרי אסור.

התלמוד בדף זה מלמדנו כי יין מבושל שנגע בו נוכרי אינו נאסר. מה ההבדל בין יין רגיל לבין יין מבושל? הראשונים כתבו שגיי טעמים בדבר:

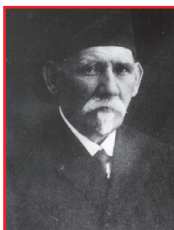
המאירי מסביר שהיין נפגם קצת בבישול וכבר אינו יין משוכח. יין כזה אין הנוכרים מנסכים לעבודה זרה, ולכן חז"ל לא גזרו עליו את הגזירה. הרא"ש מפרש שחז"ל לא גזרו את גזרתם על יינות שאינם מצויים, ויין מבושל אינו מצוי.

מתולדותיו |

ד"ר מנחם שטיין

(תרס"ו-תרע"ו, 1855-1916)

ד"ר מנחם שטיין היה רופא מאנשי העלייה הראשונה. ד"ר שטיין נולד בביאליסטוק שבפולין, למד רפואה בגרמניה, ובשנת תרמ"ג (1883) עלה לארץ והצטרף לקבוצת הביל"ויים במקווה ישראל. בתחילה עבד את האדמה עם חבריו מבלי שידעו שהוא רופא, אך כאשר התגלה הדבר הורו לו להתמסר לעיסוק ברפואה. הכרון רוטשילד מינה אותו לרופא במושבות, והוא רכב על סוסו בין היישובים והעניק טיפול לנזקקים. שטיין נמנה על מייסדי "לשכת שער ציון" של בני ברית, שהקימה מוסדות רפואיים וציבוריים. בנוסף לעיסוקו ברפואה, עסק גם בפעילות ציבורית ענפה, הקים בית ספר והוציא את עיתון הילדים הראשון בארץ בעברית, "עולם קטן".

ד"ר מנחם (מרק) שטיין
(Wikipedia, Harvard University Library)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומנחיש את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק, 60 סרטונים ב- בשיתוף ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
inbalh@medison.co.il | טל. 03-9250274

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

★ | מן ההיסטוריה

"בני ברית"

המסדר העצמאי של "בני ברית" הוא ארגון חברתי יהודי שנוסד בניו יורק בשנת תר"ד (1843). מייסדי הארגון היו שנים עשר מהגרים יהודים מגרמניה שבראשם הנרי ג'ונס. מטרת הארגון הייתה לאחד את עם ישראל, לפתח את ההשכלה, לשפר את מוסר העם ולעזור לנזקקים. הארגון פעיל במגוון רחב של פעילויות חברתיות ופעילויות רווחה, כולל פעולה למען זכויות האדם, סיוע לבתי-חולים ולנפגעי אסונות טבע, מלגות לסטודנטים יהודים, והתנגדות למסיונריות, גזענות ואנטישמיות. בתחילה היה הארגון אנטי ציוני, אך לאחר מלחמת העולם השנייה החל לתמוך בציונות, ומימן הקמת יישובים ומוסדות. כיום מונה הארגון כחצי מיליון חברים ב-60 מדינות, מתוכם כ-3,600 בארץ, והוא אחד הארגונים היהודיים הגדולים בעולם.

ועידת בני ברית (Wikipedia, Nirkarniel)

דף ל"א: חותמות על מוצרי מזון

חז"ל תיקנו שצריך לחתום מאכלים שנוכרי יכול להגיע אליהם ולהחליף אותם במאכל אסור. אם עושים חותם, בעל המאכל יכול להבחין אם פתחו את החותם, ואם החותם נותר סגור הוא יכול להיות רגוע.

כך הוא הדין לגבי כל סוגי המאכלים, שקדי לשמור על כשרותם צריך חותם אחד. על דגים, בשר ויין החמירו חז"ל שאין די בחותם אחד אלא יש צורך בשני חותמות, כי מוצרים אלו יקרים וחנוכרי יכול לתמוד עוף או יין טובים ולהניח במקומם עוף או יין אחרים, פחות טובים, וחוששים שאם יהיה חותם אחד בלבד הנוכרי יפתח אותו, יחליף את המאכל הכשר במאכל משלו ויזיף חותם חדש. לכן תיקנו חז"ל שכל מאכלים אלו יש צורך בשני חותמות.

דף ל"ב: חידת החומץ

איך יתכן שאותו מאכל לפעמים מותר ולפעמים אסור?

רב יוסף אומר בתלמוד שאסור לקנות מנוכרי חומץ של שכר, כי יש לחשוש שהוא ערב בתוכו שמרים של יין, והרי יין של נוכריים - אסור. הוסיף על כך רב אשי: אם החומץ נמצא בחבית של המוכר הנוכרי - מותר לקנות ממנו, כי השמרים מקלקלים את החומץ, ומאחר שהחומץ נמצא בחבית זמן רב, לא יניח בה המוכר שמרים. רק אם המוכר נתן לו חומץ מקלי שבו הוא לא מניח את החומץ לזמן רב, אסור לקנות ממנו.

דף ל"ג: הנאדות החטופים

האמורא רב יצחק בר יוסף, שאל את חבירו בכית המדרש את השאלה הבאה: היו ברושתי נאדות מעור, ונוכרי חטף אותם ממני בכוח, מילא אותם ביינ, ואחרי שפסגם להשתמש בהם הוא החזיר לי אותם. השאלה שלי היא כזו: הרי יין של נוכריים אסור בשתייה, ולכן ברור שאיני יכול להכניס יין שלי לתוך הנאדות, כי הנאד ספוג ביינ של הנוכרי. האם יש אפשרות להכשיר את הנאדות?

בין לומדי בית המדרש היה רבי ירמיה, והוא אמר לרב יצחק: כך הורה רבי אמי הלכה למעשה בדיק במקרה כזה: יש למלא את הנאדות במים במשך שלושה ימים, ורקא הוסיף שבכל יום להחליף את המים. לאחר מכן פג טעמו של היין וכבר אינו מורגש.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

- מהו יין נסך, ובמה הוא אסור?
- מדוע דורש התלמוד לשים חותמות על מוצרי מזון?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).

את התשובות יש לשלוח במייל עד יום רביעי
בשעות הצהריים: talmudisraeli@medison.co.il

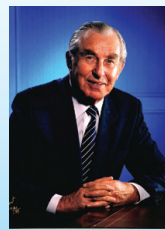
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

70 שנה למדינת ישראל

חיים הרצוג נבחר לנשיא השישי של מדינת ישראל

1983 – תשמ"ג - חיים הרצוג (תרע"ט-תשנ"ז, 1918-1997) היה איש צבא, פוליטיקאי והנשיא השישי של מדינת ישראל. הרצוג נולד באירלנד לרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג, שהיה לימים הרב הראשי לישראל. חיים הרצוג למד משפטים והוסמך כעורך דין. בשנת תרצ"ה (1935) עלה לארץ ולמד בישיבות מרכז הרב וחברון, וכן שירת בהגנה. במהלך מלחמת העולם השנייה התגייס לצבא הבריטי והשתתף בלחימה מול גרמניה, ולאחר מכן חזר לארץ. במלחמת העצמאות עמד בראש מחלקת המודיעין במטכ"ל. בהמשך התמנה הרצוג לשגריר ישראל באו"ם, ונודע בנאומו שבמהלכו קרע את החלטת האו"ם המשווה את הציונות לגזענות. בשנת תשמ"א נבחר כחבר כנסת מטעם מפלגת העבודה, ובתשמ"ג (1983) נבחר הרצוג לנשיא המדינה, וכיהן בתפקידו כמשך כעשר שנים.

חיים הרצוג
(Wikipedia, Al Gilbert C.M)

תשמ"ג/1983

איפה?

- רופא רשע, שלא הניחו לו לרפא

- רופא צדיק, שדרשו ממנו לרפא

- כשהוא נפטר, נזלו מים מהעמודים

- יסד ארגון חברתי יהודי בניו יורק

דבר תורה לשולחן שבת

אחד מכלי המשכן הנזכרים בפרשה הוא ארון הכרית. הארון היה עשוי עץ, ומצופה זהב מבפנים ומבחוץ: **"וַעֲשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתִים וַחֲצִי אַרְכּוֹ וְאִמָּה וַחֲצִי רַחְבּוֹ וְאִמָּה וַחֲצִי קִמְתּוֹ וַחֲצִי וַחֲצִי וְאִתּוֹ זָהָב טָהוֹר מְבִית וּמִחוּץ תַּצְפֹּנוּ וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב סָבִיב".** על הארון הזה שאלו חז"ל בפשטות: מדוע צריך הארון להיות מצופה זהב גם מבפנים, הרי איש אינו רואה את פנים הארון?

ענה על כך רבנו חננאל, **שהארון מסמל את התורה**, והוא בא לרמוז שתלמיד חכם צריך להיות אדם שתוכו כבדו - שהוא טוב וירא שמים גם מבפנים, ולא רק כלפי חוץ.

יש לי מושג | עיניו הדין

עיניו הדין האיסור לעכב את הדין ולהשהותו שלא לצורך. על הדיינים מוטלת חובה להתחיל את הדיון בהקדם, לברר את הנושא ללא שהיות מיותרות, לפסוק את הדין מיד כשהוא התברר לדיינים, ולא לעכב את ביצוע גזר הדין.

